BARIŞ BULUT

RANZA

2. BASKI

tilki Kitap

tilki
Kitap
yayınevi

Ranza
Barış Bulut

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
kitap@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Genel Yayın Yönetmeni: Oğuz Şahin
Yayın Yönetmeni: Sinan Kocaman
Editör: Hanife Sarıtaş
Son Okuma: Alev Sevgi
Sayfa Tasarım: Efe Bozkurt
Kapak Tasarım: Efe Bozkurt

1.Basım, İstanbul, Aralık 2024
2.Basım, İstanbul, Kasım 2025
ISBN: 978-625-6130-39-5
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öğe, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

RANZA

Barış Bulut

ÖN SÖZ

Kelimeler doğru kullanıldığında anahtardır. Gülümsetebilir, ağlatabilir, ikna edebilir. Sakinleştirebilir, iyileştirebilir ya da katil edebilir. Kelimelere dikkat edilmelidir. Çocukluğumdan beri okuduğum her kitabın kafamda toplu iğne ucu kadar bir delik açıp, içeriye ışık sızacağını bir büyüğüm söylemiş ve bana bir kitap hediye etmişti.

Bu kitap, yaklaşık otuz beş yıldır okuduklarımdan süzüldü.

Bizi biz eden amansız sevdam, sevgili eşim,

Tuba German BULUT'a

ve

Benden kalemi ile desteğini esirgemeyen, çalışmak hayattır düsturu ve tükenmek bilmez enerjisiyle etrafını etkisi altına alan eniştem Feridun ÇİL'e şükranlarımı sunarım.

Annem örgüsünü örerken, babam elinde katlanmış bir gazete ile içeriye girerek, "Aferin benim oğluma, parasız yatılı okulu kazandın" dediğinde, siyah beyaz televizyonumuzdaki, saçları geriye taralı, üst cebinde ne renk olduğunu anlayamadığım bir karanfil olan takım elbiseli adam, kucağındaki kediyi severken,

"Ailesi ile vakit geçirmeyen bir adam, asla gerçek bir adam olamaz," diyordu.

On bir yaşında teslim edildiğim yatılı okulun pansiyon merdivenlerinde babamla vedalaşırken anlamıştım; parasız yatılıyı kazandığımda neleri kaybettiğimi.

Babama kalsa gülümsüyordum arkasından bakarken, oysa gözlerime baksa görecekti korktuğumu. Aynada dişlerime bakmak gibiydi, ağzımı kulaklarıma kadar germeye çalışmak gibiydi, zoraki ve samimiyetten uzak, korku doluydu. Gerçek, gözlerimdeydi. Şarkı vardı öyle, "Gözler kalbin aynasıdır."

Pansiyon merdivenlerinde sırıtarak bakarken, koyu renk takım elbisesi içinde yürüdükçe uzaklaşan ve küçücük kalan babam, köşeyi dönüp gözden kaybolduğunda, babamın aslında "Çare" olduğunu o an anlamıştım. Merdivenlerde kalakaldığım, içeriye girmeye korktuğum okul "Çaresiz Yatılı Okulu'ydu."

Bahçeye mi inmeliyim? Geri dönüp yukarı mı çıkmalıyım bilemedim. Buna bile karar veremeyecek durumdaydım. Hayatımda hiç karar vermemiştim. Hayatım dediğim; beş yaşımdan öncesini hatırlamadığım için hepsi topu topu altı yıllık bir hayat…

Takım elbisem takım değildi. Kruvaze ceketim lacivert, pantolonum griydi. Ellerimi cebime soktum, çıkardım, göğsümde kenetledim, çözdüm. Merdivende dikilmiş, ellerim iki yana sarkmış, gözlerim, babamın gözden kaybolduğu köşede, öylece kalakalmıştım. Sonsuza kadar orada bekleyemezdim. İstemsizce babamın gözden kaybolduğu köşeye arkamı, pansiyonun ana girişine yüzümü dönüp, ilk basamağa attığım adım; on bir yaşında, tek başıma, bir buçuk metre boyumla, hayatın göbeğine attığım ilk adımdı. Benim için büyük, insanlık içinse önemsiz bir adım.

Üç sene boyunca yaşayacağım maceralara gebe pansiyona girdiğimde aldığım koku, anne kokusundan açılan boşluğu dolduruveren, hayatım boyunca peşimi bırakmayacak olan kapuska kokusuydu. Adı kadar havalı olmayan bu kış yemeğinin kokusu "Doğa boşluk kabul etmez küçüğüm, hoş geldin" dercesine ciğerlerime doluvermişti.

Üst kata çıkıp dolabımın başına geldim. Merdivenlerin bitimindeki geniş boşluktan sonra iki tarafa ayrılan koridorların duvar dipleri büyük, haki, demir dolaplarla doluydu. Pijamalarımı giydikten sonra, yeni evim, ranzamda, yorganı başıma çekip saklanmak, biraz da ağlamak istiyordum. Yemek yemeyecektim. Kapuska kokusuna direndim. Koridor, tanımadığım üst sınıf öğrencilerin gürültüsüyle doluydu.

Dolabımın önünde film seyreder gibi etrafı izlemeye daldım. Omuzunda havlusu ile bağıra bağıra türkü söyleyerek lavaboya giden biri, dolabının başında üzerini değiştirirken sohbet eden çocuklar, koridorda yürüyenler, koşanlar, yabancı bir şehrin mahallesinde gibi hissettirmişti.

Babam dolap kilidim için ucuza kaçmıştı. Anahtarımda tek çentik vardı. Pijamalarımı giyip dolabımı kapattım. Arkamı döndüğümde bir metre önümde duran ikisi sakallı, üç çocuk bana bakıyordu. Konuşmuyorlar, arada birbirlerine bakıp, başlarıyla beni göstererek gülümsüyorlardı. Sevecen bir gülümseme değildi bu. Ben de susmuş, öylece bekliyordum başıma gelecekleri. Korkmuştum, belli etmemek için çok çabalıyordum. Boğazım kurumuştu. Ortadaki ufak boylu olan avucunda sakladığı küçük bir çakıyı çıkararak üzerime doğru gelmeye başladı. Ödüm kopmuştu. Kenara çekildim. Çakısını dolabımın kilidine sokup çevirerek açtı. Dolap kapağım, "Buyurun arkadaşlar, bu fakirin çalınacak pek bir şeyi yok," dercesine gıcırdayarak açıldı. Ufaklık bana dönüp, "Burada hırsız çoktur!" diyerek sessizliği bozdu.

Yutkundum, o yaşa kadar özendiğim, taklit etmeye çalıştığım ve o anda yanımda olmasına fazlasıyla ihtiyaç duyduğum ağabeyimden öğrendiğim bir iki beylik laf geçti aklımdan.

Ağabeyim; ağır, mahallede söz sahibi, caydırıcı gücü yüksek ve korumacıydı. Atasözü kabul komisyonunda, ağabeyimi tanısalar ve öfkesini hesaba katsalardı, "Öfkeyle kalkan, zararla oturur" sözünü kabul ettiklerinde, "Ama bazıları var ki, öfkeyle kalkarsa, zararla oturtur" derlerdi. Kahramanımdı. Ağabeylik kanında vardı, ben beş yaşımda, ağabeyim beşinci sınıftayken, okulun çocuk bahçesinden beni kovmak isteyen beşinci sınıftan iki çocuğu sözleriyle döverek korumuştu beni.

"Tapulu malın mı lan?" demişti çocuklardan biri.

"Evet," dedi ağabeyim.

"Göster lan tapusunu!"

Baş parmağını işaret ve orta parmağının arasına sokup, hormonlu, küçük bir patatese benzeyen tombul eli ile "Al!" demesi, çocuklarda gerçekten çocuk bahçesinin tapusunu göstermiş gibi bir etki yapmış, ikna etmişti. Dönüp gitmelerini, hemen arkada,

zincirli salıncakta sallanırken, sırıtarak izlemiştim. Ama şimdi uzaktaydı. Toparlayamadım, ne kadar çabalasam da korkumu kontrol edemiyordum. Cesaretimi toparlamaya çalıştım. Aralarından geçerek dolap kapağımı sertçe kapatırken, "Benim çalınacak bir şeyim yok!" diyebildim sadece.

Sözümü söylemiştim ama ağabeyim gibi caydırıcı olamadığımı hissediyordum. Korkmuş gibi durmuyorlardı. Arkamı dolabıma verip, sıradaki hamleyi beklerken, nasıl olduğunu bile anlayamadan, kendimi bu üç çocuğun arasında ilk gerçek dayağımı yerken buldum. Halbuki, ranzama gidip ağlamak için fazladan bir sebebe ihtiyacım yoktu. Ağabeyimin artık yanımda olamayacağını bir örnekle pekiştirmişti bu arkadaşlar. Kendimi, zırhını çıkarıp kılıç savaşına giren bir asker gibi hissediyordum. Yerde kıvrılmış, kollarımı başıma siper etmiş, ayaklarımı karnıma çekmiş bekliyordum. Gittiklerini, tekmelerin bitmesi ve uzaklaşan seslerinden anladım.

"Çalınacak bir şeyi yokmuş, bak! Laflara bak!"

"Bu yeni yetmeler öldürecek beni."

"Artis!"

Yere oturup dolabıma sırtımı verdim. Kanayan burnumu silerken hâlâ ranzama ulaşamadan ağlamamanın mücadelesini veriyordum. "Neden kimse karışmadı? Neden ayırmadılar?" diye düşünürken, etrafta az önceki kalabalıktan kimsenin kalmadığını fark ettim. Bu boşluktan faydalanıp doğruldum. Başım önde, gözlerimi kocaman açıp ağlamamaya çalışarak yatakhaneye doğru yürümeye başladım. İki kapı geçtikten sonra, benim için planlanan yatakhanenin, soldan ilk ranzasına ulaştım. Alt kat bana düşmüştü. Anne kokusunun yerini zapt eden kapuska gibi anne kucağının yerini, beni yıllarca koynunda taşıyacak, sırlarımı tutacak, göz yaşlarımı saklayacak olan ranzam almıştı. Doğanın, boşluğa tahammülü yoktu.

RANZA BENİM İÇİN SIĞINAKTI

Ağlamaya doyduktan sonra, hafif morarmış elmacık kemiğimi ovalarken, hayatımın ilk kararını ranzamda verdim: Kaçacaktım…

OLMUYOR

Sabah, pansiyonla aynı bahçede bulunan okulun önünde, öğrenciler sıraya girmiş, sınıflara gitmeyi bekliyordu. Herkes bağırarak konuşuyor, kimileri itişiyor, şakalaşıyor, kimse yerinde durmuyordu. Sanki herkes birbirini tanıyor, bir tek ben yabancıymışım gibi bir hissiyat içinde sınıfımı, 6-H'yi arıyordum. Sormadan öğrenemeyeceğimi anladım. Gözüme kestirdiğim ilk çocuğa, "6-H burası mı?" diye sordum.

Çocuğu kızdıran ses tonum muydu, sorma şeklim mi, bakışlarım mı, bilemedim.

"Adam gibi sor lan!" demesi, daha dün akşam dayak yememe rağmen, ağabeyime öykünüp, fıdıl boyumla "Eyvallah" demeyi bilmeyen ruhum, yine boyumdan büyük laflar ettirdi bana.

"6-H neresi diye sordum, nasıl soracağımı sormadım!"

Beni tepeden tırnağa süzüp, başını tehditkâr sallarken,

"Sınıfta görüşürüz," dedi bu yarma sınıf arkadaşım.

Meğer aynı sınıftaymışız. Peşine takıldığım sınıfımın öğrencileri ile yürümeye başladık. Sınıfa girip benim olup olmadığına bakmadan çantamı en öndeki sıraya koyarak geri döndüğümde gördüğüm şey, suratıma doğru gelen bir yumruk oldu. Gafil avlanmıştım, yoksa hallederdim diyemedim, yoksa da halledemezdim. Çocuk yarmaydı. En azından bu sefer ayırmışlardı.

Bir ton daha koyulttuğum mor gözümle akşamı edene kadar işlenen dersler, kuru gürültüden başka bir şey değildi. Ben dersimi dün akşam almıştım.

Dersten sonra pansiyona gittiğimde yatakhanemin bulunduğu katın geniş merdiven boşluğu dün akşamın aksine tıklım tıklım dolu, bir o kadar da gürültülüydü. Karşılıklı iki grup, bağırarak konuşuyorlardı. Gelir gelmez, tepeden tırnağa kavga olmuştum. En azından bu sefer durum benlik değildi. Büyük bir kavganın diplomatik kriz eşiğine denk gelmiştim. Kavga öncesi bağırışmalar, küfürleşmeler havayı iyice ısıtmıştı. Kendime duvar diplerindeki boşluklardan yer açmaya çalışıp, "Bugünkü payımı aldım ben beyler, bana dokunmayın da yiyin birbirinizi" diye düşünürken, sonradan tanıyacağım, uzun boylu, iri yapılı, kumral, çekik gözlü, duruşu ile etrafa güven veren Kenan ağabey, beni kolumdan tuttuğu gibi bu kalabalığın ortasına getirdi. Neye uğradığımı şaşırmıştım. Aklımdan bu koca kalabalığın benimle ne ilgisi olabileceği geçerken, Kenan ağabey, görüntüsüne yakışan gür sesi ile "Bunlar mı lan seni dövenler?" diyerek durumu açıklığa kavuşturdu.

Meğer durum benlikmiş! Kenan ağabeyin kürek gibi eli ensemde, dün akşam dolabımın başında, ezik anahtarım sebebiyle tanıştığım üç arkadaş karşımda duruyordu. Arkamızda ise "Hadi! Bir an önce başlasın artık!" diye sabırsızlanan, parasız yatılının parasız askerleri vardı. Az önceki gürültüden eser kalmadı. Göz göze geldiğim ufaklık ile bakıştığımız on saniye boyunca, karar vermeye çalıştığım konu, "Evet" dersem Kenan ağabeyin her zaman yanımda olamayacağı, "Hayır" dersem öz ağabeyimden gördüklerime ters düşüp, dönüşü olmayan bir korkaklık yoluna adım atmış olacağımdı. Korkmak, ağlamak, dayak yemekten daha kötüydü. Aslında Kenan ağabey de biliyordu karşımda duran çocukların dün akşamın aktörleri olduğunu, ama ringte zil sesi gibi

bir başlatıcıya ihtiyaç vardı. O zil sesi de benim cevabım olacaktı. Dişlerimi sıktım, çene kemiklerimin çıkıntı yaptığının ve ucuz anahtarımla dalga geçen ufaklığın gözlerine diktiğim bakışlarımın keskin olduğunun farkındaydım. Üstelik bu sefer arkamda Kenan ağabey ve yumruklarını sıkmış sabırsızlanan bir grup da vardı. Sesim Kenan ağabey gibi gür ve tok çıksın istiyordum ama öyle olmadığı gibi uzun boylu ya da yapılı olmadığımdan olacak, zaten bende Kenan ağabeyde durduğu gibi durmadı.

"EVET!"

Kenan ağabeyin ensemdeki elinin beni kenara itmesi, ufaklığın yanında duran ağabeylerinin uzun boylu ve sakallı olanının tam suratının ortasına kapatması, arkamızdaki sabırsız ekibin karşımızdaki kalabalığa bir savaş filmindeki ordunun düşman saflarına karışmaları gibi saldırmaları aynı anda oldu. Vurduğu çocuk, sırt üstü suya atlamış gibi kalabalıkta kayboldu. Çizgi filmlerde yaşanan kavgalar toz duman içinde canlandırılırken, oradan dışarı çıkmayı başaran karakter gibi attım kendimi dışarıya. On on beş saniye kadar süren bu kanlı sopalı kavgayı Cemalettin ağabeyin koridoru inleten sesi durdurdu.

"Nooluyo Laayn!"

Cemalettin ağabey, görünüşte pansiyonunu hademesiydi ama aynı zamanda herkesin ağabeyi, pansiyonun polisi, koruması, sanki sahibiydi. Gece veya gündüz, her an her köşeden karşımıza çıkabilirdi. Nereden, ne zaman, nasıl geldiğini kimsenin anlayamadığı bir hayalet gibiydi. Çok uzun boyluydu. Kenan ağabey bile yanında küçük bir çocuk gibi kalıyordu. Masmavi gözleri, kirli sakalı, öndeki eksik dişi ile nasıl bakarsan öyle görünen resimlerdeki gibi, hem korkunç hem komikti.

Kalabalığın ortasına dalarak grubu birbirinden ayırdı. Sanırım daha önce de bu tür kavgalar yaşanmış olacak ki disiplin kurulu, failler, soruşturma gibi adli olaylar yaşanmadı. Yatakhanemin kapsının önüne kadar gelmiş, içeriye girmemiştim. Arkamı kapıya verip, Cemalettin ağabeyin sert bakışları altında, burnunun kanını silen, kafasını, kolunu tutarak, kimin neresi acıyorsa, orasını ovuşturarak dağılan kalabalığı izliyordum. Kalabalığın içinde tüm bu yaşananlara sebep ufaklıkla göz göze geldik. Dudağı patlamış, kaşı ceviz gibi şişmişti. Görüş alanımda herkes bulanık, bir tek ufaklık netti. Uzaklaşmaya devam ederken bakışlarımız hâlâ kilitliydi. Onda benim kim olduğumu anlamaya çalışan kafası karışmış bir bakış, bende intikamın meyvesi bir tebessüm vardı. Yatakhaneme gidip ranzama uzandım. Bu sefer yorganı kafama çekip ağlamadım. Ellerimi ensemde kenetledim. Bu ürkütücü kalabalıkta daha ikinci günde kendime hacmim kadar bir yer açmıştım. Bu kavga benim için yapılmış bir savaş gibiydi. Bir filmde duymuştum, "İntikam soğuk yenir" diyorlardı ama benim sıcağı sıcağına yediğim bu yemek, akşam yemeğinde payıma düşen nohutun yerini almıştı. Gerekçeleri ne olursa olsun, evden, koruyucu meleklerimden uzakta benim hissettiğim, sahiplenilme duygusuydu, doğa bir boşluk daha kapatmıştı.

Mutluluğum uzun sürmemişti. Aşağı yukarı her orta halli aile çocuğunun hayalini süsleyen, alt katta yatan için güvende hissettiren ranza, sanırım beraberinde getirdiklerinden dolayı o kadar çekici gelmiyordu. Az önceki kalabalık dağılmış, ışıklar kapatılmıştı. Koridordan uğultu şeklinde gelen üst sınıfların sohbetinden başka ses çıkmıyordu. Az önce yaşanan kavganın muhasebesini yapıyorlardı. Bense kendi dertlerime dönmüştüm. En büyüğü aile özlemiydi. Evden şehirlerarası otobüs ile bir buçuk saat uzaklıkta olmama rağmen, babam beni öylece bırakıp giderken, bir ay sonra beni ziyarete geleceğini söyleyerek bir miktar para

bırakmıştı. Çok gibi gelen paramı otuza böldüğümde, bir tane tost yemek için üç gün para harcamamam gerektiğini anlayınca, moralim daha da bozulmuştu.

O dönemde evlere telefon bağlanması çok lükstü. Hele tuşlu telefon, mucizeydi. Evdekilerin sesini bile duyamazken, "Gelin, beni alın buradan," demek hayaldi. Ama babamın çalıştığı devlet dairesinin telefonunu biliyordum. Babam bir not kağıdına yazıp bana vermiş, sıkışırsam aramamı tembihlemişti. Kaçmadan önce, kısıtlı parama kıyıp küçük bir jeton almaya karar verdim. Öyle ya, benden günah gitmesi lazımdı. Küçük jeton süresi, her şeyi anlatmaya yetmeyeceği için derdimi özetleyecek cümleyi bile bulmuştum:

"Olmuyor baba!"

KÜÇÜK JETON

Ertesi gün, kimseye bakmadan, kimseyle konuşmadan geçip oturduğum sırada, dersler bitene kadar babamın gelip beni alacağı anın hayalini kurdum. Dersler biter bitmez soluğu, sora sora bulduğum postanede aldım. Veznede oturan, yakın gözlüklü, beyaz seyrek saçlı amcadan bir küçük jeton alıp telefona koştum. Tuşlara, elimdeki küçük kağıda bakarak telaşla basmaya başladım. Veznedeki amcanın yakın gözlüklerinin üzerinden beni izlediğini hissediyordum. Telefona babam çıkacak sanıyordum, başka bir adam çıktı.

"Babamla görüşebilir miyim acaba?"

"Baban kim çocuğum?"

Haklıydı adam. Orası iş yeriydi. Söyledim.

"Bi dakka!" Adam yine haklı çıktı. Bir dakika bekletti beni. Beklediğim en uzun süreydi.

Adam tekrar:

"Alo" dediğinde, ezik küçük jetonum "Tıngırts!" diye devletin cebine düşüverdi. Paramın üçte biri gitmişti. Ahizeyi yerine takıp, amcaya döndüm. Bir şey diyemeden bakakaldım. Gözlerim dolu, dişlerim sıkı, bir jeton daha istemeye cesaretim yoktu. Anlamıştı durumu. Dönüp çıkmak üzereyken,

"Ödemeli arayalım mı babanı," diye sordu.

Olduğum yerde geri döndüm,

"Nasıl?" diye merakla bağırdım.

"Bana numarayı vericen, ben arayıp ödemeli, yani garşı ödemeli görüşmek istediğini söyleyecem, gabul ederlerse arayacağız, parasını da onlar ödeyecek, etmezlerse, arama ücretini de senden alırım."

Bu yaşta bir kumar oynamadığım kalmıştı. Yine yüksek sesle:

"Arayalım!" dedim, neden kabul etmesin babam? Hemen kabul eder, hemen de gelir ve beni buradan alır.

Tüm gün canı sıkıldığı her halinden belli olan amca, ağır hareketlerle telefon numarasının yazılı olduğu kağıdı önüne koydu. Gözü, yakın gözlüklerinin arkasından kağıda bakarken, hemen yanında duran, yeşil renkli, köy ekmeği büyüklüğündeki, çevirmeli telefonun el yordamıyla bulduğu ahizesini kaldırıp kulağına dayadı. Her tuş çevirişinde dönüp kağıda bakıyordu. Hele o sıfırı çevirişi! Kafam da o daire ile beraber dönüyordu. Nihayet hem babamla hem de bedava görüşecek olmanın, yaşadığım bu kâbusun bitecek olmasının verdiği heyecanla, parmak uçlarımı çenemden biraz daha yüksek olan vezne camının önüne dayamış, ayak parmak uçlarımda yükselip yaylanıyordum. Amca ise benim heyecanımın aksine, bir bukalemunun kararsız adımları kadar yavaş hareket ediyordu. Aramayı başardıktan sonra dinlediğim otuz saniyelik konuşmasından, babamla konuşamadığını

anlamıştım. Karşı taraf, beni aramanın bedelini ödemeyi kabul etmemişti. Amca:

"Gusura galma yeğen! Gabul etmedi it oğlu! N'apsın? O da benim gibi garıban mamur!" dedi.

Sesini suyun altından duyar gibiydim. Boğuk boğuk konuşuyordu. Kaybettiğim kumar için de ödeme yapınca, bir küçük jeton param daha gitti. Ellerim cebimde çıktım dışarı. Postane merdivenlerinden ne yapacağım hakkında en ufak bir fikrim olmadığı halde inerken, aklıma en son geçirdiğimiz kurban bayramı geldi. Babam, bu işlerden hiç anlamadığı için komşumuzun yardımıyla aldığı kurbanlık koçun kesilmesini, annemin tüm itirazlarına rağmen benim de görmem gerektiğini söylemiş ve izletmişti. Şimdi izlemezsem büyüdüğümde zorlanırmışım. Halbuki şimdi de zorlanmamıştım. Hatta, "Et ne zaman pişer?" diye sorduğumda, annem ve ağabeyim bana uzaylıymışım gibi bakmışlardı.

Ama asıl aklıma gelen babama sorduğum soruydu. Koçu keserlerken üç ayağını bağlamışlardı. Babama:

"Baba! Koçun bir ayağını bağlamayı unuttular," dediğimde, babam saçımı okşarken,

"Hayır, o hayvanı tamamen çaresiz bırakmamak, çırpınmasına müsaade etmek için," demişti.

"Elim kolum bağlı," dedikleri sanırım böyle bir şeydi. Ellerim ayaklarım bağlanmış gibi çırpınmama bile müsaade edilmemiş gibiydim.

"Allah! Gurban olduğum Allah, ne muradın varsa versin yavrıım!"

Kaldırımda yürürken hemen önümden gelen ses, beni gerçek zamana döndürdü. Duvar dibine bağdaş kurmuş yaşlı bir kadın, üzerinde üst üste giyilmiş basma etekler, başında Şener Şen'in izlemeye doyamadığım "Züğürt Ağa" filminde başına sardığı türden bir baş örtüsü, kirden mi güneşten mi anlaşılamayan kapkara

ve damarlı elleri, kırışık yüzünün aksine, yaşlılığın değiştiremediği, gökyüzü mavisi gözleri ile avuç içini bana doğru uzatmış bakıyordu. Bu, filmlerde gördüğüm büyücü kadınlara benzeyen teyzenin mavi gözlerine takılıp, konuşmadan bakmaya başladım. Teyze rahatsız olmuştu. Sağa sola bakıp tekrar bana döndü. Sessizliği bozan ben oldum.

"Ne?"

"Allah dırnağına daş değirmesin yavrıım, işini gücünü rast getirsin."

Avucu hâlâ havadaydı. Paramı istiyordu. Karşılığında Allah'ın ne muradım varsa vereceğini söylüyordu. Cebimde, parmaklarımın arasındaki elli kuruşu çevirip dururken, "Keşke postaneye giderken görseydim seni" diye düşündüm. Aklıma üşüşen sorular cevapsız kalıyordu. Allah bu kadına, "Sen insanlardan para iste, ben karşılığını veririm," demiş olamazdı. "Ne muradım varsa..?" Bu büyük bir vaatti. Bu teyzenin önünden geçip para veren herkes tüm sorunlarını çözecekti. Benim muradım basitti aslında: Ödemeli arayabilmek, eve dönmek ve mahallemdeki okula gitmek. Küçük jeton almaya yetmeyen elli kuruşumla bu isteklerin karşılanamayacağını bilecek kadar eğitimli bir ailenin çocuğuydum. Ama bünyemi saran çaresizlik oradan ayrılmama izin vermiyordu. Babam yardımlaşmanın önemi ile ilgili öğüt verirken, "Fitre, zekat, sadaka, bağış, adına ne derseniz deyin, yaptığınız yardımlar size fazlasıyla ve mutlaka geri döner, bereketi artırır" demişti.

"Nerelere daldın gittin guzuuum? Allah bahtını açık etsin, seni annene ve babana bağışlasın, benim de var senin gibi torunum, okutmaya çalışıyorum ben de onu."

Kendime geldim. Babamın söyledikleri, biraz korku, biraz umut ve biraz da inançla elli kuruşumu teyzenin nasırlı avuçlarına bırakırken,

"Parasız yatılıya verme bari," diye mırıldanarak, sırtımda hissettiğim mavi bakışlarla ranza ve kuru fasulyeye doğru yürümeye başladım.

Yemek yemediğim aklıma geldi. Pansiyonun karşısında seyrek çam ağaçlarının arasında, bir park olduğunu kafamı kaldırdığımda fark ettim. Parkın tam ortasındaki büfeden gelen tost kokusu, beni kendine doğru çekmeye başladı. Nasılsa arayıp soranım yoktu. Arayıp sormak isteyen ben olmama rağmen onu da yapamamıştım. Parkın girişindeki takın üzerinde "Kurtuluş Parkına Hoş Geldiniz" yazıyordu. Keşke! dedim, kurtulabilsem ben de buradan! Ağaçlara çakılmış, çatısı ve yuvarlak bir girişi olan ahşap kuş yuvalarına, seri hareketlerle kuşlar girip çıkıyordu. Kuşların bile evi vardı. Benimse ranzama ulaşmak için hazırlandığım, tek çentikli anahtarımla açılan soğuk demir dolabıma gidene kadar ayağımdan ayakkabı çıkmıyordu. Çıplak ayakla halıya basmayı özlediğimi fark ettim. Annem sürekli "Basma çıplak ayağınla yere!" derdi. Artık istesem de yıllarca basamayacaktım.

SİLAH

Açlık başımı döndürmeye başlamıştı. Pansiyonda çıkan kuru fasulyeyi bile yiyebilirdim. Ama beni hipnotize etmiş gibi kendine çeken bu tosttan yemek varken, üstelik karşılığını bile alamadan bir kısmını harcadığım paramdan biraz artmışken, açlığımı kuru fasulye ile harcamaya hiç niyetim yoktu. Batma hazırlığı yapan akşam güneşi ortalığı kızıla kesmişti. Bir belediye görevlisi, elinde uzun saplı çalı süpürgesi ile yerdeki çöpleri ve düşen yaprakları süpürerek parkın gün sonu temizliğini yapıyordu. Akşam evine gideceğini düşünüp kıskandım biraz çöpçü amcayı. Parkın diğer ucunda, küçük kaleleri olan toprak zeminli minyatür bir futbol

sahasında, patlak bir plastik topun peşinde bağrışarak koşan bir grup çocuk futbol oynuyordu. Futbol sahası mahallemdeki sahaya benziyordu. Maçtan sonra evlere koşup, annelerimizden ikişer dilim salçalı ekmek alarak tekrar sokağa döndüğümüz günler geldi aklıma. Ezan okunmaya başladı. Ezan, mahallemde eve girme vaktinin gelmesi demekti. Annemin, "Oğlum, ezan okundu, hadi artık eve!" deme vaktiydi.

"Öbür Dünya" diye bir tabir vardı. "Öbür Dünya!" Sokak oyunlarında haksızlığa uğradığımızda, "Öbür Dünya'da görcen oğlum sen!" diye birbirimizi tehdit ederdik. Bir sokak kedisine kötü davranan birini gördüğümüzde, 'Öbür Dünya'da o da sana yapacak aynısını' diyerek, değiştirmeye gücümüzün yetmediği her haksızlıkta, inandığımız bu ilahi adalet kavramına sarılan saf çocuklardık.

Büyükler ise ezan okunduğunda, bu Öbür Dünya'da daha konforlu bir hayat sürmek umuduyla camiye giderlerdi. Beni şaşırtan ise yaklaştıkça tost kokusunun arttığı büfeci amcanın müziği kapatması oldu.

Ezan:

"Namaz vakti geldi, namaz kılacaklar gelsin," diyordu.

Büfeci, namaza gitmiyordu ama camiye gidenlere duyduğu saygıdan ötürü müziği kapatmıştı. Bence müziği kapatmak ona bir fayda sağlamayacaktı.

Ezan:

"Tamam gelmeyin isterseniz, ama bari müziği kapatın," demiyordu.

Benim ise önceliğim, "Kaç paraysa, kaç para" diyerek cebimdeki paraya kıyıp, o salçalı tosttan yiyebilmek, sonra da eve dönmenin yollarını aramaktı. Hem din öğretmeninin dediğine göre, bize şimdilik günah yazılmıyordu. Din öğretmeninin bunu nereden bildiğini bilmiyordum.

Futbol oynayan çocuklar, maçı bitirmiş ve evlerine dağılmıştı. Çöpçü amca temizliğini bitirmiş ve evine gitmişti ve kuşlar da uçmayı bırakmış, ağaç evlerine girmişlerdi.

Büfe, kare şeklinde, dört tarafı pencereli, salon büyüklüğünde, beton bir binaydı. Servis penceresinin önünde, beklerken kollarımı yaslamaya yarayan mermer bir tezgah vardı. Camın önüne gelip içeriye bakmaya başladım. Büfeci, arkası bana dönük, küçük bir plastik parçası ile tost makinesinin üzerinde biriken yanmış yağ, ekmek ve salça kalıntılarını kazıyarak makineyi temizliyordu. Neredeyse bir çorba kasesini dolduracak kadar, katran gibi atık çıkmıştı. Yanında, kağıdı yarıya kadar sıyrılmış yarım paket margarin vardı. Televizyonda, zengin bir ailenin mutfağında, mutlu bir annenin, sabırsızlanan züppe oğluna taze bir dilim ekmeğe sürerek verdiği margarinlerden değildi bu. Nedenini bilmesem de bir gıdaya güvenebilmek için televizyonda reklamını görmek yeterliydi. Bunu görmemiştim. Margarinin yanında, kapağı açık bir cam kavanozda salça ve içine batırılmış bir yağ bıçağı vardı. Kavanozun kenarına konmuş bir kaç kara sinek, salçanın tadına benden önce bakıyordu. İçlerinden bir tanesi yeterince yediğinden dolayı mı, yoksa tüm kavanozun sahibi olduğunu düşünerek menfaatçiliğinden dolayı mı bilmiyorum, ellerini ovuşturuyordu. Sağ tarafta küçük, beyaz, kenarları yer yer küflenmiş, ikili bir tezgah üstü ocakta, iki tane demlik fokurduyordu. Demlik alüminyum, kapağı ise kenarları kırık, kırmızı gül desenli bir porselen kapaktı. Çok uzun süredir kullanıldığı beline kadar kararmış olmasından anlaşılıyordu. Kaynarken, üzerine oturmayan porselen kapağın kenarından taşan çay tozları kurumuş, yapışıp kalmıştı. Parkın girişinde temizlik yapan çöpçü amca bu demliği yerde görse alıp çöpe atardı.

Tezgahın altında evimizin mutfağındaki gibi dolap ve çekmece yoktu. Tezgahın bir ucundan diğerine çekilerek çivilere bağ-

lanmış bir ip, çiçekli kumaştan dikilmiş bir perdeyi tutmaya yarıyor, tezgah altında duran malzemeleri örterek, sözüm ona derli toplu görünmesini sağlıyordu. Annem giymezdi ama yaz tatilinde köye, ziyarete gittiğimiz teyzem giyerdi bu çiçekli kumaştan dikilme şalvarı. Perde mi şalvar kumaşıydı, şalvar mı perdeden dikilmişti bilemedim. Tek bildiğim, bu perde üzerinden yolum yine anneme çıkmıştı...

Çay bardakları yıkanmış, ikili ocağın yanına serilmiş, rengi aslında mavi, ama kararmaktan mavi olduğuna kimseyi ikna edemeyecek kadar pis bir el bezinin üzerine kapatılmıştı. İlk bakışta ince belli porselen gibi görünen bardakların kireçli suda yıkanmalarından dolayı beyazlaştıkları zor anlaşılıyordu. Dibinde çok az çay kalmış iki bardak, yıkanmış bardakların arasında yer almak için temizlenmeyi bekliyordu. Babam, "Çayın en güzel yeri, son yudumudur" derdi. İçilmediğine göre çayı kötüydü. Ama çayın lezzeti, bardağın kenarına konmuş, ellerini ovuşturan karasinek için fark etmiyordu. Salça ile karnını doyurmuş, güzel güzel içiyordu çayını. Bizim evde sinek olmazdı. Annemin "Şap şap" dediği plastik sinek silahı vardı. Yeter ki konsun, elinden kurtuluşu yoktu bu menfaatçi karasineğin. Çay bardağına konan sinekten kurduğum köprü bile anneme çıkıyordu.

Asıl gerçek, annemin aklımdan hiç çıkmamasıydı.

Duvarda tost makinesinin arkasında, ahşap bir çerçeve ve içinde Arapça bir yazı vardı. Ne yazdığını anlamıyordum ama kutsal olduğunu söylüyorlardı. Yoksa çerçeveletip asmazlardı.

Büfeci amca madem dindardı, neden daha fazla tost satarak daha fazla para kazanabilmek için camiye gitmiyordu? Madem seçimini yapmıştı, neden duvarına Arapça yazı asıp, ezanda müziği kısıyordu? Çay bardağına konup ellerini ovuşturan karasinek kadar menfaatçi biriydi bence büfeci amca.

Tost makinesinin yanındaki plastik kutuda dilimlenmiş sucuklar, resim defterimin sayfalarının arasına, sayfaların boyaları birbirine karışmasın diye konan kopya kağıtlarını hatırlatmıştı bana. Oysa annem sucukları kalın kalın doğrar, büfeci amca gibi malzemeden çalmazdı. Menfaatçi değildi çünkü. Makinenin temizliğini bitiren büfeci amca bana döndüğünde, gördüm neye benzediğini:

Hiçbir şeye!

"Ne istiyon?" dedi.

"Tost!"

"Neli?"

"Kaç para?"

"Kaşarlı elli, sucuklu yetmiş, karışık doksan…"

Boşuna aldığım jetonlardan sonra cebimdeki kalan kağıt ve bozuk paraları avucumda sıkarken, bir tost için beklemem gereken sürenin yeni duruma göre ne kadar uzadığını hesaplamaya çalışıyordum. Hesaplayamayınca nasılsa kaçacağımı düşünerek, matematiği bıraktım. Gerçi nereden nereye kaçıyordum ki? Ne kovalayan vardı beni buradan, ne "Kaç gel buraya!" diyen. Kendi kendime kaçıyordum.

"Karışık!"

"Salça olsun mu?"

Okumamıştım ama babamın kütüphanesinde gördüğüm "Sinekli Bakkal" kitabı geldi aklıma. "Böyle miydi acaba?" diye düşündüm.

"Evet!"

Makineye yan yana iki dilim ekmek koydu. Tezgahın altındaki çiçekli perdeyi yana çekip ağzı açık plastik bir kutu daha çıkardı. İçinde bir kalıp kaşar peyniri vardı. "Bakalım kaşarı nasıl dilimleyecek" diye düşünüyordum ki, işaret ve baş parmağı ile kaşarın üzerinden soğan zarı gibi bir parça kaşar alıp ekmeğin

üzerine koydu. Meğer kalıp sandığım kaşar da dilimliymiş. Kaşarın üzerine kopya kağıdı sucuklardan iki dilim attı. Kapak görevi görecek olan diğer ekmek dilimini alıp üzerine kapattı. Tost makinesinin kapağını indirdi. Biraz sonra kağıdından tuttuğu margarini ekmeğimin üzerinde gezdirip kapağı tekrar indirdi. Cızırdayan margarinin kokusu, kaşar, sucuk ve salça kokusuna karıştı. "En kötüsü margarin" diye düşündüm. Çünkü ona sinek bile konmamıştı. Arada kapağı kaldırıp maşa ile tostumu çeviriyordu. Sucuk dilimlerinin hemen arkasında, bir su bardağının içine yerleştirilmiş el büyüklüğündeki açık mavi, pembe ve yeşil renkli, sucuk ve kaşar dilimlerinden geri kalır yanı olmayan ince kağıtlar, peçete olmalıydı. Büfeci amca tostumu makineden maşa ile alıp, elinde tutarken, diğer elinin işaret parmağını yalayıp peçete olduklarından haberi bile olmayan bu renkli kağıtların olduğu su bardağından bir tane kağıt çekti ve tostumu arasına koyarak uzattı bana. Doksanda birini hak etmediği paramı verip tostumu aldım. Gözüme çarpan en yakın banka oturdum. Kokusu belleğime kazınan bu tostun, beni bekleyen günlerde yediğim en güzel yemeklerden biri olacağından habersizdim.

Ezanın bittiğini fark eden büfeci amca müziği tekrar açtı. Karnımın açlığına yumruk atan bu tost yetmezmiş gibi, ruhumun açlığına neşter atan bu ses; soyadının aksine acı, İbrahim Tatlıses'ti. Tostumdan ilk ısırığı aldığımda İbrahim amcanın sesi, lokmamı yutmama engel oldu:

"Dertler derya olmuş, ben de bir sandal, devrilip batmışım, yıkılmışım ben!"

Salçalı tostumdan aldığım ısırık yanağımı şişirmiş ağzımda beklerken, yine boğazım düğümlenmişti. Sırtım büfeye dönüktü. Hava iyiden iyiye kararmıştı. Karşımda pansiyonun yatakhane ışıkları ateş böcekleri gibi parlıyordu. Pansiyon kelimesinin bendeki tek karşılığı; yazları bir haftalığına gittiğimiz evden bozma,

oda kahvaltı motellerdi. Ama burası? Yemek ya da oda değildi eksik olan, ailemin burada olmaması, bu pansiyonu gözümde, "Ultra her şey hariç" Bir pansiyon yapıyordu. Parkta büfeci amca, ben ve büfenin karşısında oturan, gece karası gözlerini büfeye dikmiş, uzun dilini dışarıya sarkıtarak hızlı hızlı nefes alan, koca kulaklı, kahverengi sokak köpeğinden başka kimse kalmamıştı. İlk lokmam hâlâ ağzımda öylece bekliyor, çiğneyemiyordum bile. Ağlamadan şu tostu bitirip pansiyona gitme savaşını kaybettim. İbrahim amca, buna izin vermedi.

"Dertler derya olmuş," derken bıraktım kendimi. Ruhum da açtı, karnım da. Hıçkırıklara boğulurken, hâlâ bu savaşı kazanmaya çalışıyordum. Ağlamaya karşı koyamadım ama, hıçkırıkların arasında çok para verdiğim tostumu soğutmamak için ısırıklara devam ederek bitirmeyi başardım. Yenememiştim, ama berabere kalmıştık. Daha acıklı bir durum yaşamadıkça ağlamayacaktım artık. Büfeci amca beni fark etmemişti. Köpeğin umurunda bile değildi. Köpek de büfeci amcanın umurunda değildi. Kapısının önünde, bir umut yiyecek bir şeyler bekleyen köpeğe, bir tekme savurarak kovaladı. Asık suratlı, yaptığı pis tostu pahalıya satan, köpeği de beni de umursamayan ve içeride tutmakta direndiğim göz yaşlarıma, İbrahim Tatlıses ile şah çeken büfecinin, dükkanının ışıklarını kapatıp uzaklaşmasını, bankta oturmuş, elimde tostumun son lokması ve yavaşlayan hıçkırıklarım ile izlerken, gücümün yetmediği zamanlarda sarıldığım ilahi silahımı doğrultup, tetiği çektim arkasından:

"Öbür Dünya'da aynısını sana da yapacaklar!"

Dünya, güneşe arkasını dönmüş, gece olmuştu. Göbeğinde bu lüzumsuz büfeyi tutan koca parkta, karşımda oturmuş, elimde tuttuğum pembe kopya kağıdı peçetenin arasındaki tostumun son lokmasına dikmiş, "Hiç yoktan iyidir" der gibi bakan kahverengi köpek ve benden başka kimse kalmamıştı. Başım önde, sol

elimin baş ve işaret parmakları ile ağlamaya alışkın olmadığından ağrıyan gözlerimi ovuştururken, diğer elimde tuttuğum lokmayı köpeğin önüne doğru attım. Köpek, yalnızlığından benim gibi şikayetçi olmadığı, çaresiz, mutsuz olmadığı için, kaygısızca yutuverdi lokmayı.

Sokak lambasının aydınlattığı bankta, altında oturduğumuz ağacın üzerinden gelen bir çığlıkla irkildik ikimiz de. Yukarı baktığımda çınar ağacının en alt dalına konan iri bir kedi büyüklüğündeki karga, seri hareketlerle bize, sağa sola bakıp duruyordu. La Fontaine masallarından bir sahnede gibi hissetmiştim kendimi. Köpek, ben ve karga. Etrafı kolaçan eden karga, sanki bizi izliyordu. Bir filmde görmüştüm; yaşlı bir kungfu ustasının yetiştirdiği genç adamı, çalışırken sürekli takip eden bir şahin, adamın başının üzerinde uçuyordu. kungfu ustası da adamın seçilmiş olduğuna inanıp, doğru insanı yetiştirdiğini düşünerek, gururla ince, uzun beyaz sakalını sıvazlıyordu. Başımın üzerinden gitmeyen bu kargaya baktıkça, seçildiğim hayatın ne olduğunu düşünmek, buna inanmak istemiyordum.

Üç dört dakikalık yürüyüş mesafesindeki pansiyon binası, üç katlı, kısa ve geniş, ön kapısı binayı tam ortalamış, on on iki merdivenli, ruhsuz bir yapıydı. İlkokulda ev resmi çiz dediklerinde çizdiğim evler bile bahçesi, tulumbası, önünde koşan, oynayan çocuklar, köpek, tavuklar, olmazsa olmaz bir deresi ile daha huzurluydu. Karanlıkta seyrek yanan bir kaç yatakhane ve ön kapının ışıkları ile ağzı açık bir canavara benziyordu. Beni arayan soran var mıydı? Yokluğum fark ediliyor muydu? Hiç bir fikrim yoktu, bir kol saatim bile yoktu. Hava kararkdığında babamın işten dönmüş olabileceğini, yemek yediklerini, ağabeyim ile paylaştığım odamı düşündüm. Evet, kaçacaktım. Ertesi gün cumartesiydi, okul da yoktu. Planın detayını son bir kaç gündür kendimi güvende hissettiğim tek yerde, ranzamda yapacaktım. Ayağa kalkmamla

köpeğin de kalkıp çevremde bir tur attıktan sonra, yanımda yürümeye başlaması bir oldu. Karanlıkta pansiyona doğru yürürken önümden yürüyor, arada durup etrafı seyrediyordu. Bir lokma tostun hak ettiğinden fazlasını gösterdiği bu sadakati, buruk bir gülümseme ve sırtını biraz severek ödemeye çalıştım. Pansiyonun bahçesine geldiğimde beni sağ salim okulun bahçesine bırakmış olmanın vakar bakışı ile binaya girene kadar beni izledi.

ÇİLLİ

İsteksizce çıktığım ana merdivenlerden sonra kapıdan girdim. Akşam yemeği bitmek üzereydi. Yemekhaneye giren çocuklar olduğu gibi yemeğini yemiş ve geniş alana geçip merdivenlere, yatakhanelere doğru sohbet ederek çıkanlar da vardı. Tost, yemeğe karşı koyacak kadar doyurmamıştı. Yarı aç yarı tok, yemekhaneye dönmeden merdivenlere yönelip yukarıya çıktım. Ne dayak yediğim çocuklarla, ne de bu çocukların dayak yediği Kenan ağabey ile karşılaştım. Dolabımı açtım, yapabileceğim başka hiçbir şey olmadığı için pijamalarımı giyip ranzama gitmek istiyordum. Ne ayaklarımı yıkayacak halim vardı, ne de diş fırçalayacak. Gitmek istediğim tek yer, ranzam ve battaniyemin altıydı. Dolap kapağımı kapattığımda kapağın arkasında duran çocuğu beklemiyordum. İstemsizce sıçradım. Benden biraz uzun, turuncu saçlı, renkli gözlüydü. Çilliydi. Devletin verdiği mavi kumaş pijamaları ile elinde diş fırçası bana bakıyordu. Bakışları beni korkutmadı, düşman gibi ya da dolabımı çakı ile açacakmış gibi de değildi. Öylece bakıyordu.

"Diş macunun var mı?," dedi.

"Ben getirmemişim de yarın alacağım ama."

Cevap vermeden dolabımı açıp diş macunumu uzattım. Fırçasına macun sürerken şansını denemeye devam etti,

"Sen fırçalamayacak mısın?"

Utandım. Diş fırçalamamak ayıp gibi bir şeydi. Sarı dişler, küçük düşürücüydü. Diş fırçalama alışkanlığım vardı. Belki diş fırçalamak az önce yediğim, dünyanın en sağlıksız ama en lezzetli tostu olmasına rağmen, büfecinin beni İbrahim Tatlıses ile tetiklediği anı da temizlerdi. Hiç konuşmayarak daha fazla sorunlu gözükmemek için,

"Fırçalayacağım," diyerek fırçama macun sürüp dolabımı kapattıktan sonra lavabolara doğru yürümeye başladım.

"Ben Onur," dedi.

"Ben de Ozan!"

Pansiyonun mevcudu kalabalık olduğu için tuvaletler de ihtiyacı karşılayacak kadar genişti. Soldan itibaren köşeyi dönerek dibe kadar devam eden lavabolar, sağ tarafta yan yana on kadar tuvalet kabini, ortada ise bir adam boyu yüksekliğinde, bir tarafı dokuz on aynalı lavabo, diğer tarafı pisuvar olan uzun bir duvar vardı. Adı dışında hiçbir şey bilmediğim Onur'la boş gördüğümüz yan yana iki lavaboya yanaşıp dişlerimizi fırçalamaya başladık. Sağımda benden beş altı yaş büyük olduğunu tahmin ettiğim, uzun boylu, neredeyse bir zenci kadar esmer, kirpi gibi saçları, kemerli burnuyla, hayli çirkin ve asık suratlı bir öğrenci, beyaz askılı atleti ve omuzuna attığı küçük bir havlu ile aynaya iyice yaklaşmış, sakal tıraşı oluyordu. Yetim değildim ama benim daha tüyüm bitmemişti. Dişimi fırçalarken bu öğrencinin sakal tıraşı olduğunu izlemeye daldığımı, çocuğun ağır hareketlerle jileti suratından çekip, donuk bakışları, yarı köpüklü yüzünü bana çevirdiğinde fark ettim. Ben de diş fırçalamaya devam ederken köpüklü ağzım, şaşkın ve boşluğa bakan gözlerimle önüme dön-

düm. Çocuk da kafasını hafifçe sağa sola sallayıp önüne dönerek tıraşına kaldığı yerden devam etti. Sessizce anlaşmıştık.

Ayaklarımızı da yıkadıktan sonra dolaplarımıza doğru yürümeye başladık. Konuşkan bir çocuktu. Geleli iki hafta olmuş. Bana göre ortama daha çabuk alışmış. İlk geldiği gün o da benim gibiymiş. Alışırmışım. Beni iki gündür görüyormuş. Yemeğe doğru dürüst gelmediğimi de biliyormuş. Kavgayı ve yediğim dayağı bilmediğini konuşmalarından anlamıştım. Aynı sınıftaymışız. Sesi fısıltı gibi geliyordu. En son ne dediğini duymadım. İyi geceler dileyip, ranzama doğru yürürken mahallemdeki arkadaşlarımı düşündüm. Kaçacağım için burada bir arkadaşa ihtiyacım yoktu. Ranzama yattım. Temas ihtiyacımı, içinde kırçıllı, yün bir battaniyenin olduğu beyaz nevresimi boynuma kadar çekip, beni sarıp sarmalamasına izin vererek gidermeye çalıştım. Plan yapmalıydım. Düşünebildiğim plan, altıncı sınıf bir çocuk için filmlere taş çıkartacak ölçüde dahiyane bir plan değildi. Dolabımı tamamen boşaltıp, terminalden otobüse binecek ve eve gidecektim. Evet, bu plan mantıklıydı. Ertesi gün tüm bu kâbusa son verecek olmanın verdiği huzurla, aslında kâbusun henüz başlamadığından habersiz, ranzamın kucağında uyuyakaldım.

RANZA BENİM İÇİN KARARGÂHTI…

PEMBE KREMA

Sabah, sorunlarımı çözecek olmanın verdiği rahatlıkla yatağımı düzelttim. Lavaboda sağa sola bakmadan yüzümü yıkayıp, dişlerimi fırçaladıktan sonra giyindim. Kahvaltıya indim ve boş bulduğum bir masaya oturdum. Altışar kişilik masalarda sandalye yerine; masaların iki tarafına konulmuş, üçer kişilik arkalıksız, demir aksamlı, ahşap banklar vardı. Yemekhaneye girişte sağ ta-

rafta siyah beyaz bir televizyon, cam kenarında on, duvar kenarında onar masa ve arada koridor vardı. Girişte sol tarafta mutfak kapısı ve içeride, köydeki teyzemin evinde gördüğüm kuzine sobanın yedi sekiz katı büyüklüğünde bir soba üzerinde büyük tencereler duruyordu. Aşçıların kıdemlisi Yaşar amcanın, saçları, pos bıyığı ve bitişik kaşları beyazdı. Kıyafeti de hep beyazdı. Sakal da bıraksa tam bir aksakallı dede olacaktı. Ama sevimli, bilge dedelerin aksine, despot bir aksakallı dede olurdu, asık suratlıydı Yaşar amca. Kahvaltıda yemekhane girişine konulan büyük ekmek sepetinin başına üşüşür, yiyebileceğimiz kadar dilim ekmeği avuçlayıp, boş bulduğumuz yere otururduk. Masalarda, kazanda yapılan çayların konduğu çelik sürahiler ve birinde acı zeytin, diğerinde yağsız tuzsuz yarım kalıp peynirin olduğu iki kase bulunurdu. İki üç gün peynir ve zeytin bir gün reçel ve margarin çıkardı.

Geçtiğim masadakiler,

"Karıştırmak isteyenler buraya," diye bağırıyordu.

Masada duran kaselerdeki reçel ve margarini görünce, karıştırılmak istenen şeyin bu iki gıda olduğunu anlamak güç olmadı. Masam anında karıştırmak isteyenlerle doldu. Telaşenin arasında ayakta, elimde yağ bıçağım, önümde üç dilim ekmek, motor yağı kıvamındaki, içinde hiç meyve tanesi olmayan, ne reçeli olduğunu anlayamadığım pembe bir sıvı ve dün akşam büfeci amcanın tostumu yağladığı, sineklerin bile konmaya tenezzül etmediği margarinin bir an önce karışmasını, becerebilirsem ekmeğime sürüp doyabilmeyi planlıyordum. Karşımdaki çocuk, reçel kasesini alıp margarinin üzerine yarısını göz kararı boşalttı. Bıçağıyla margarini ikiye bölüp bir parçasını kalan reçele attığı gibi, bir eliyle kaseyi tutarken, diğer eliyle tuttuğu yağ bıçağını saplayıp karıştırmaya başladı. Başta patlamış mısır gibi şekilsiz bir hal alan margarin, reçelle karıştıkça bir kaç dakika içinde şeker pembesi

bir krema kıvamına gelerek daha yenilebilir bir görünüme kavuştu. Masamdaki beş çift aç göz kaselere dikilmiş, sabırsız beş elde tutulan yağ bıçakları ile, nezaket, sıra beklemek gibi medeni tavırların, aç kalmak anlamına geleceğini haber veriyordu. Kaseler masalara konduğu anda başlayan bıçak savaşı arasında iki dilim ekmeğime sürebilecek kadar krema alabildim. Son dilim kuru ekmeğimi de çelik bardağımdaki çayıma batırıp mideye indirdim. Yetmişti.

Sıra planımı uygulamaya gelmişti. Yukarıya çıktım, dolabımı açıp eşyalarımı çantama tepiştirmeye başladım. Küçük spor çantam dolunca, diğer çantama da kalan malzemelerimi ite kaka teptim. Diğer çanta, plastik sapı ve çıt çıtlı kilidi olan büyük bir Sümerbank poşetiydi. Plastik sapının kenarından ayrılmaya başlamıştı. İçimde ait olduğum yere dönecek olmanın sevinci ile yakalanma korkusu çarpışıyor, bu da beni daha çok endişelendiriyordu. Normal şartlar altında bir ayrılış olmadığı için kimseyle vedalaşmak aklıma gelmedi. Dün akşam tanıştığım Onur, ortalarda görünmüyordu. Ayrıca beni ispiyonlayabilirdi. Kenan ağabey, bir teşekkürü hak ediyordu ama bir daha görüşmeyeceğimiz için nasılsa yüzleşmeyecektik.

BİR ÇUVAL TUĞLA

Çantalarım çok ağır değildi. Çoğunluğu kıyafetti. Bir defter kitap, kırtasiye malzemem yoktu. Babam onları da devletin vereceğini düşünerek, sadece bir defter ve bir kalem almıştı. Bahçeye çıkmak için aşağı indiğimde, merdivenin başında, bahçede futbol oynayan ve onları seyreden bir grup çocuğu izledim bir süre. Kimi kumaş pantolonunun altına spor ayakkabı giymiş, kimi eşofmanın altına kundura giymiş, ailesi tarafından okutulsun

diye devlet babaya teslim edilmiş fakir çocuklardı. Geniş bahçeyi geçip okulun dışına çıktım. Yolun hemen karşısında kendi aralarında sohbet eden üç seyyar satıcı duruyordu. Açılır ayağın üzerine yerleştirilmiş, piknik sepeti gibi iki tarafı kapaklı beyaz bir sandıkta lahmacun; üç tekerlekli, mavi renkli, camekan seyyar arabada halka tatlıları ve yine tekerlekli, üzeri brandalı, sakız ve çekirdek satan yaşlı amcanın beyaz arabası. En gençleri lahmacuncuydu. Ellerini, beline bağladığı beyaz önlüğünün büyük ceplerine sokmuş, anlattığı konunun en heyecanlı yerinde bir elini çıkarıp sallayarak konuyu pekiştiriyordu. Halka tatlıcı amca, beyaz gür saçları, zift gibi kara derisi ile tıpkı bir fotoğraf negatifine benziyordu. Seyrek dişlerini göstere göstere sırıtarak dinliyordu lahmacuncunun anlattıklarını. Gülmek herkese yakışır diyorlardı ama bu amcaya gerçekten yakışmıyordu. Her an bir kötülük yapmaya hazır bir gülüşü vardı. Çekirdekçi amca ise en yaşlılarıydı. Dede demek daha doğruydu. Arabasında büyük bir naylon poşet içerisinde siyah çekirdek ve ölçü kabı olarak ince belli bir çay bardağı vardı. Bir kaç çeşit sakız, beyaz leblebi ve gazete kağıtlarından yapılmış külahları vardı. Dükkanını düzenliyor, lahmacuncunun anlattıklarını dinlemiyordu. Bence ya duymuyor ya da anlamıyordu. Bu panayır yeri satıcıları bir açık hava lokantası gibiydi. Lahmacunun üzerine tatlı ve eğlencelik çekirdek. Müşterileri ise parasız yatılı çocuklarıydı. Lahmacun çok güzel kokuyordu ama cebimdeki, beni eve götürmesini umduğum kıt paraya kıyacak kadar değildi. Benim büyük planlarım vardı. Üstelik az önce ikisi pembe kremalı, biri sade üç dilim ekmeği mideye indirmek açlığımı bir nebze kesmişti.

Yanlarından geçip, büfeci amcanın olduğu Kurtuluş Parkın'a girmeden, toprak yoldan terminale doğru yürümeye başladım. Dün akşam tostumu paylaştığım köpek beni unutmamıştı. Arka ayakları üzerinde yaylanarak ve kuyruğunu sallayarak çevremde

dönüyordu. Verecek bir şeyim olmadığından, çantalarımı bırakıp kulaklarını, çenesinin altını okşayarak sevgisine sevgiyle karşılık verdim. Hem sadakatini pekiştiriyordum hem de dinleniyordum. Kalktım, çantalarımı tekrar yüklenip yürümeye devam ettim. Parkı geçtiğim halde köpek peşimi bırakmıyor, yine etrafı kolaçan ederek çevremde dolaşıyordu. Sağ tarafıma baktığımda alçak bir duvarla çevrilmiş, büyük ve sık çam ağaçları ile dolu bir mezarlık olduğunu yeni fark ediyordum. Biraz ürktüm. Gündüz vakti ve etrafta insanlar olduğu için çok korkmadım. Gece olsa oradan geçemezdim. Duvar boyumdan yüksekte değildi. İçeriye bakarak yürümeye devam ediyordum. Mezarlar farklı farklıydı. Kimi mermer kaplama, kimi ise bir toprak öbeğinin etrafına rast gele taşlar dizilmiş haldeydi. Kimi çiçeklerle bezeli, bakımlı, kiminin ise üzerini yaban otları ve dikenler kaplamıştı. Ölülerin de zengini ve fakiri varmış gibi... Dünyevi dertlerime dönüp mezarlığı geçtim. Köpek, mezarlığın köşesinde yere oturup beni uğurladı. Sınıra kadar geçirmişti beni. Mezarlığın tehlikeli olabileceğini düşünmüş gibi… Ama mahallesini terk edememişti. Bense ömrüm boyunca hiçbir yerde kök salamayacağımdan habersiz, terminale doğru yürümeye devam ettim.

İçeri girdiğimde başta hafif gelen çantalarımın kollarımı uyuşturduğunu fark ettim. Girişte gördüğüm banka oturup etrafı izlemeye başladım. İlçe terminali olduğu için küçüktü. Belediye otobüslerine annemle, babamla binmiştim ama şehirlerarası otobüse ilk defa ve tek başıma binecektim. İki üç tane yazıhane vardı. Hiç işi yokmuşçasına, oraya sadece vakit geçirmeye gelmiş gibi ağır ağır yürüyen amcalar vardı. Elinde bir tepsi çay ile,

"Çaay!" diye bağırarak yürüyen bir genç, pişmaniye, lokum ve küçük hediyelikler satan bir kaç büfe vardı. Biraz soluklandıktan ve cesaretimi topladıktan sonra yazıhaneye yanaştım.

Henüz hayatının başında, on bir yaşındaki bir çocuğun dönüm noktası olarak adlandırabileceği yatılı okulda kalma serüvenini konu alan bu roman, aile sıcaklığının tanıdık dünyasından uzaklaşırken, hayatın inişli çıkışlı yollarının insan üzerindeki etkisini ve yeni bir hayata adım atmanın heyecanıyla bu eşikte kendini bulma mücadelesini konu alır.

Romanda arkadaşlık duygusunun detaylı anlatımı, hayatın ince çizgisinde dalgalı bir şekilde ilerlerken, zorbalarla mücadele ve olgunluğa erişme savaşında yol gösterici olacaktır. Yatılı okulun ranzaları arasında, bir çocuğun kendi keşfetme çabası, okurların kalplerini yumuşatacak ve bu keşifte herkes kendinden birer parça bulacaktır. İnsanın büyürken yaşadıklarının psikolojik olarak bünyeye etkisi, kayıplar ve özlemler hikayeye derinlik ve anlam katacaktır. Bu sıcak hikayede hem gerçek dostlukların değeri keşfedilecek hem de geçmişin izleriyle döşenmiş geleceğe açılan bu kapıdan ilerlerken, aidiyet duygusunun ne demek olduğu öğrenilecektir.

9 786256 130395

tilki Kitap